

Öğretmenlerin Öğretemediği

Gülsüm Peker Alpay

Sistemin, muhalifleri hizaya sokma geleneğinin son halkası 28 Şubat ile Müslümanların çizgi dışına taşan boyutları, sistemin alternatifi olabilecekleri endişesi ile tasfiye edilmeye çalışıldı. Eğitim sisteminde değişiklik! ve üniversite öğrencilerinin başörtülerine müdahale ile harekete geçen silindir. İslami duyarlılığa sahip her kesimden insanın üzerinden geçmeye başladı. Asıl hedef İslam olmakla birlikte, görüntüde temizlik çalışmaları hep başörtüsü ve başörtülüler üzerinden yürütüldü. Başörtüsüne sahip olmak, zulme direk maruz kalmak için yeter sebebi. Fakat başörtülü olunmasa da başörtüsünü savunmak, başörtüsü yasağını eleştirmek, hatta başörtülü bir eşe, bir evlada sahip olmak da suç teşkil etti. Sık sık görevden atılma ve kamu görevinden men edilme gibi cezalara muhatap olundu.

Yasakla karşılaşan öğrenciler zulme karşı kararlı bir şekilde direnirken; kamu görevinden uzaklaştırılma tehlikesi yaşayanlar bu kararlılığı gösteremedi. Toplu protestoları örgütleyemediler. Hatta çoğu zaman bu yasağı duyurmama, idare edilebildiği kadar saklama, son noktada da bireysel çözümler ile hayatlarına devam etme metodu izlediler. Tüm meslek dallarında başörtülülerin direniş karnesi zayıftı. Oysa özellikle de eğitim, öğretim alanında görevli öğretmenlerden, öğrencilerine örnek olmaları, direnişin şahitliğini yapmaları beklenirken; bu kesimin böyle bir hat oluşturmaması üzüntü vericiydi. Eğitim sisteminin tek tip düşünen, sorgulamayan, itaate hazır bir nesil yetiştirme fonksiyonunu üstlenen öğretmenlerin kendileri dahi bu dairenin dışına çıkamamışlardır. Öğrenciler, okullarının önünde başörtüsü yasağını yaşarken, öğretmenlerini yanlarında göremediler. Liselerde okuttukları öğrenciler ne yapacaklarını bilemez halde kendilerine geldiklerinde; öğretmenlerin genelinin verdiği cevap, herşeye rağmen saflarımızı, bizim yerimize geçmeyi bekleyenlere bırakmamak için mücadele etmenin gerekliliği doğrultusunda idi. Yani her şartta görevlerinin başında olmalıydılar.

Başörtülü öğretmenler, diğer kamu çalışanlarına oranla, yasak karşısında beklenenden daha hızlı çözüldüler. Bir araya gelip sorunlarının çözümüne yönelik birlikte çalışmaları gerekirken, birkaç salon toplantısına katılmakla yetinmişler. Bu toplantılarda sorunlarının aşılmasına dönük bir umut ışığı göremeyince artık bu toplantılara bile itibar etmez oldular. Sonuçta sendikaların ve konuyla özel olarak ilgilenen avukatların çabalarına rağmen tercihler kısa zamanda belirdi.

Bu durum yadırganacak birşey değildi aslında. Sorunu sadece başörtüsü yasağı olarak görenlerin, çözümü de başörtüsü serbestisiyle olacağını düşünmelerinin yanıltıcı bir tezahürüydü. Artan başörtülü sayısı da sanal bir İslami yükseliş görüntüsüydü. Postmodern darbeye balon söndü. Herşeye rağmen direnme, ilkelere sahip olma ve vazgeçmeme bilinci daha oluşmamıştı. Böylece bir ayrışma yaşandı. Ayrıca sistemi tanımanın ve bilinçlenmenin yaşandığı bu süreçte ayrıca yeni mücadele arayışları da tecrübe edildi.

Öğretmenlik bayanlar için pek çok avantajı bulunan bir çalışma alanı. Özellikle uzun tatilleri ile ve hafta içi boş günleri ile yarı mesaili çalışma düzeni sağlıyordu. Tabii ki birçok arkadaşımızı "emekliliğine az kaldı" mazereti ile aramızdan ayıran emeklilik, sosyal haklar ve sosyal prestij gibi imkanları da atlamamak gerekiyor. Öğretmen diye anılmak ya da ne yapacağını bilemez bir halde eve dönmek noktasında zor(!) bir tercih yapılmalıydı.

İslam'ı kabul etmiş insanlar, otomatik olarak bu dinin yaylaları, tebliğcileri olarak da görürler kendilerini. Bu görevin tam olarak içselleştirilmediği durumlarda son derece olumsuz örneklerle karşılaştık, imam hatip liselerinde Kur'an-ı Kerim dersi öğretmenliği, siyer, fıkıh dersi öğretmenliği yapan ilahiyat mezunu bir çok arkadaşımız öğrettiği dersi, yaşayarak

örneklendireceği yerde, karşımıza ilk onlar çıktı perukla. Çünkü ödemelerinin bitmesine 1,5 yıl kalmış gayri menkulleri vardı.

28 Şubat'la başlayan malum süreçle yaşananları biz şer gibi görsek de, kendi gerçekliğimizi görmemiz açısından olumlu bir sonuç doğurduğunu da belirtmek gerekir. Safların netleştiği bir dönüm noktasıdır 28 Şubat. Mücadele edenlerin de kendilerini sağlamlaştırdığı, yeniden iman ettiği, bedel ödemenin öğrenildiği bir dönem olmuştur bu süreçte.

Memuriyette yasak zincirine sözlü uyarılardan sonra ilk olarak sarı zarfla karşılaşılır. Ve böylece yasal hakları ve prosedürü öğrenme süreci de başlar. 657'ye tabi memurlar olarak haklarımızın ne kadar çok olduğunu ve bundan ne kadar habersiz olduğumuzu gösteren en verimli dönemdi bu dönem. Büyük şehirlerde danışmanlık hizmeti bulabilen arkadaşlarımıza oranla taşrada, direnişi tercih edenler, hukuk bilgilerini mücadele sürecinde geliştirmiş, kendi avukatlıklarını yapmak durumunda olmuşlardır. Sonra uyarı, kınama, görevden uzaklaştırma, sürgün, meslekten ihraç cezaları peş peşe gelir. Her ceza, sistemden beri olunduğunun bir göstergesi durumundadır.

Bu sürecin ağır işlediği dönemlerde, ceza alsanız da bir sonraki cezaya kadar göreve devam edebiliyordunuz. Fakat, ispiyonculuk olmasa... Başörtülerini daha önce açanlar, açmayanların fişlenmesine, ceza alma sürecinin hızlanmasına yardımcı olmasa... Bir kere taviz veren için tavizlerin arkası geldiği gibi çözülme süreci de hızlanarak yaşanıyordu. Başörtülerini çıkaran Öğretmenlerin, öğrencilerin okuldan uzaklaştırılmaları sürecinde kuralların uygulanmasıyla ilgili çok katı bir tutum içine girdiklerine de şahit olduk.

Hukuki sürecin takibinde de zaaflar yaşandı. Sonuçta başörtüsüyle okullara dönemeyeceğimiz gözükse de bu zulmü duyurmak için ve haklarımızı kazanmak için daha çok mücadele edilmeliydi. Gerekli düzenlemelerin gerçekleştirilmesi için yol alınabilirdi. Fakat Türkiye'deki davalar bile takip edilmedi ve bütün yük avukatlara atıldı. Çok az dava AİHM'e götürülebildi.

AKP'nin memurlara sicil affıyla ilgili görüşleri gündeme gelince, köşelerine çekilen başörtülüler acaba biz de affediliyor muyuz, diye bir hareketlilik yaşadılar. Fakat bu af geri alınmasaydı bile, kılık kıyafet yönetmeliğinde yeni bir düzenleme olmadan, uygulamalarda da bir değişiklik olmayacaktı. Göreve başlar başlamaz yine görevden alınacaklardı. Kim bilir, belki de bu affı, son bir tövbe kapısı olarak görmüşlerdi. Bir şans daha verilseydi uslanacaklardı. Kurallara uyacaklardı!!

Yasağa boyun eğmeyenlerin bir kısmı, farklı iş imkanları ile kamuda yer buldular. Bazıları ticaret yapmaya başladı. Bir taraftan da dernek, vakıf gibi kuruluşlarda, hanımlar komisyonlarında kültürel, sosyal, eğitim serüvenlerini devam ettiriyorlar. Bu şanslı gurubun dışında kendini eve, çocuklarına, eşine adayanların/adamayanların psikolojisinin hiç de iyi olduğunu söyleyemeyiz. Kısır bir döngüde süregiden hayat, bir müddet sonra sıradanlaşan bir yaşam biçimine dönüşebilmektedir.

28 Şubat'la başlayan postmodern darbe süreci, sistemin kendini alternatifsiz, iktidarını zor kullanarak sürdürmenin bir parçası. Bu süreçte toplumu yetiştirmesini, değiştirip dönüştürmesini beklediğimiz öğretmenlerden maalesef çok azı ayakta kalabilmiştir. Önemli olan az sayıdaki bu nitelikli kitlenin; sistemi, sistemin zulmünü kavramış, ne yapması gerektiğini bilen kitlenin öğretmenliğidir. Asıl dikkate alınması gereken eğitim; onların, şahitliklerini sunmak adına zorlukları göğüsleyerek, resmi-kamusal alandan çekilmeleri, memur zihniyeti öğretmenlikten uzak durmalarıdır.

Haksöz Dergisi Sayı: 143 - Şubat 2003

Kaynak: Öğretmenlerin Öğretemediği - Gülsüm Peker Alpay

